

hans bö, hans brinnande ätra ä att segra,
oh hurika lif, som därvid spillas, egna eller
fiendens, äro för honom likgiltigt, han vilt
fram för kung oh fosterland.

Hemma däremot i det egna landet, ha
bonerna annat innehåll oh däraf kan man
förstå den olika sinnesstämningen för oh mot
krig. Den som ä hemma har det säst, chum
någon risk för lif oh lem där ej finnes.

Jag någon gång, medan intrycket efter den
resa ännu ä färskt, Fänrik Ståls sägner
i din hand, läs om oh om igen den store
skaldens yppersta fosterlandska verk oh
du skall värmas i din själ innersta af
känslor oh stämningar, som strömma dig
till mötes af hans underbart vackra ord.

Nu säger du hauske: pappa, gamle tok,
som sitter oh drömmar ungdomsdrömmar
oaktadt de 70 ären. Ja, samt oh visst, men
hur ä det möjligt att bli civil efter att ha

Valdus Bengtsons samling. C.

Mullsjö den 6 Sept. 1915.

Käre Valdus!

Till det ä du ingår i öfvermorgon
har du mina varma lyckönskningar.
Visst ä det under världskrigets angästa ä,
men det har ännu ej nått vårt land oh
därför få du oh de dina mottaga högtidens
inom hemmets härd i lugn oh ro.

Jag hade så gärna velat resa ner oh taga
den återkomne krigsprästen i famn, men det
ges stunder, då hvar oh en önskar samla sina
tankar i djupaste ro i kretsen af sina allra
närmaste oh det skall respekteras. Likaså
den tid, hvarunder du nedskrifvit dina
intryck från kriget oh dess oförgäbliga

minnen. Jag 2 m. 1864

Tycker du icke, Valdes, att det ligger en underlig gåta i att du, som har till uppgift att predika fred på jorden, med oemotståndlig makt drages till fronten, där det dånar och brakar en eldgas, där gevärskulor utfylla diskanten i musiken och där marken ständigt dricker hjärtervarmt människoblod, att du hypnotiskt drages till samma platser icke för att predika fred utan för att låta kanna som andra, gå upp i de kämpandes lif, ja rent ut att fröjdas med dem öfver segrarna. Nu förstår du med hvilken otalighet en sårad räknar dagarna och nätterna på lathettens imman denne får återgå till ledet, huru han till och med rygger undan kärleksfullt vårdande händer att med oläkt sår förena sig åter med kamrater i kampen. Och du förstår det underliga i mitt nägon gång berättade intryck från slaget den 29 juni

1864, där vi fingo kapitalt med smörj, att vi efter att ha fått andas ut en veckas tid formligen längtade efter ett nappatag på nytt, ehuru chanserna att värda lyckan till vår fördel voro minimala. Det var sannt, fastän det är ofattligt för fredsmänniskan, de som hört mig omtala det, ha ej velat skratta mig rätt fram i synen, men helt säkert tänkt: den där gratar idel dumheter, en smula skryt eller något ditåt.

Jag vill icke påstå att du begaf dig till fronten för att skjuta ihjäl människor, nej, men nära ett slagfält, där kretsluften sticker en i näsan, är en slämning, en luft sådan att den impulsive vill kasta den civila rocken af, spänna den med patroner spräckade lifremmen på, ta ett gevär och dela fara, lif och lust med andra. Den som står i löpgräfen lika litet som den är med i stormkolonnar ber icke: Gode Gud låt mig behålla mitt lif, mina lemmar, utan

ett halft sekel burit sabel, lika väl kan
man be baggen bli lamm eller Tuppen
kyckling. Mina förfäder led efter led ha
varit knektar, det ligger i blodet, jag ärft,
kan ej hjälpa det. Det är med mig som med
den Popraten af gamla stammern, som, då
blef afskedat vid en generalmöstring, gick
in i kältet, sade efter vapenrockens aftagning:
nu är jag ej människa mera.

Boken du skrifvit om dina upplevelser
i det patriotiskt hänfödda Tyskland skall
du skänka mig. Hoppas den innehåller
mer än blott rön och erfarenheter ur präster-
lig synpunkt. Ingen mer än du i hela Sveri-
ges land har rent papper och intyg om att
vara fri från ohyra, ej ens ärkebyska eller
kungen. Har du skrifvit om eller har jag
fantiserat ihop det själv att du medtagit
två herrliga exemplar af fätlöss från Ent-

lausungsanstalten vid gränsen och att du
fortfarande vårdar dessa präktexemplar
i hemmet, naturligtvis under strängaste
bevakning. Svarttråda eller grå? Kanske
de dödt soldatdöden af vantrufnad i Sverige
och hemlängtan till ditt fädernesland. Då tid-
ningarna vetat om tala att nämnda anstalt
förmå "entlause" 12000 man om dagen och
då hvar och en man, ryss vill det säga, i mi-
nimum medförde 100 exemplar, möjligen en
smula svältfödda, gör det en hög dagligen af
1,200,000 st., på 10 dar således 12,000,000 o.s.v.
Och vill man ^{kalena} ryska härens uppbåd, 7 miljoner
man med 100, blir det 700 miljoner obeförliga
individer, som Ryssland måste föda.
Hvad hade drottningens i Stockholm att formala?
Hälsö Lisa och Naima hälsar från
pappa.